

Peccatum

174

modiq. diffinitur p^a a. b. Aug. sic peccatu est
 voluntas rindendi vel consequendi qd iusticia vetat
 It Ab eodem peccatu est dicitur factu vel concipi
 id contra legem. Qui
 It A. b. Amb. sic peccatu est p^auicia legi dⁱne
 et alestium inobediencia mandatorum
 It ad A. b. Aug. peccatum est sp^{er}ito in communi
 bono mutabilibz rebz adherere.

peccatu qd sit

Quersio a creatore et Conisio ad ca
 tura qd pt est p^am mortale et no
 nunq. etiam veniale

in p^ato
Quis sunt

Veniale est qd quis in creatua delectat plus debito
 si tamen op^a Deum // q^uisq. etiam pt quis de
 lectat in creatua sine omi p^ato ut ai delecta n^o habet bon
 fin. q. visus delectatur in v^{er}idi gustu in dulcedu
 Int^{er}du etia pt quis delectari in creatua meritorie
 qd s. ad Deum refertur. vii p^o delectati me dⁱ f. t.
 qd ad creatua obligatur ultra creatore tunc mort
 te peccat q^u p^am mortle est auersio totalis ab mo
 nibili et conisio totalis ad bo^o commutabile

q^uo p^am
mortle

Peccatu mortle ab amb^o est vitand^u et vitand^u q^u
 multa mala inferit peccantibus. Obligat ei p^o h^oies
 ad duo. viz ad culpa et ad penam eterna. vid^{et} s^uu
de s^uo p^o. p^am obligat h^oies ad duo. ad culpa et
 ad pena in vno obligat vniculo captivitat^{is} in alio
 vno debito damnationis cum em h^o in aliquid p^am q^u
 ne accidit iam no est in eius p^ate ut p^o p^ometipm
 resurgere possit p^o p^ometipm pt a d^oo redi si p^o p^ometipm
 no pt ad dominu redire. vid^{et} s^uu est q^u ob

in p^am
mortle
delectat

lego culpe. Quia mors autem quae fit a peccato morte exteriori
reus refrigeratur per opera que sunt ad vitam quam sic per
obligationem culpe mortis ad opera que ad vitam eternam

De opib' bonis
sunt et peccatis

Quia namque opera quodammodo bona prodesse non possunt nisi sunt
meritoria ad vitam nisi prius a peccato abstineantur. teste s. Aug.

Aug. sic dicitur sic omnia medicamenta non valent ad
sanandum vulnus nisi cum fructu fuerit in fructu nisi fructus est
hauritura omnia beneficia non produnt tibi nisi per
ceterum relinquatur nihil ei prodest unguentum et oratio
et alia religionis opera fructu nisi mens ab iustitia iudicat

Quia bonis
sunt reddunt

per peccata seu vitia seu animo terrenorum bonorum tunc
sunt reddunt affectum spiritualem a mente repellunt et de
lectatione celestium bonorum in corde extinguunt. in Aug.

Item est tenebra quo intellectus obtunditur et totus homo
interior obtenebratur. in Aug. est ut tunc plerumque
mentales oculi a peccati tenebris per computationis lacu

mas continue oppurgentur quod amplius per has ob
plationis radus obumbrat. s. Aug.

Quia filii
sunt efficiunt

Item non plura peccata sunt sua mala bonis spiritualibus et animo
pauatur verum et filii diaboli efficiuntur teste dno qd
nisi uideris di. vos ex parte dia. estis. et huius causa

quia desideria patris vni facti sunt. Desideria maligni
per est ut mortis peccato a deo recedamus et ex membra si

filii efficiuntur. Quia totus quisque ex diabolo nascitur
sive veniat et adiat eum quod est mortis peccati teste

s. hiero. dicitur Totus est ex diabolo nascitur quod mor
lis peccati, totus eum complectitur quod peccati

Quia mortis
sunt vitia

Item et alia sunt quae sunt mortalia
sunt vitanda videlicet per

Bolet namque dominus per peccata admissa etiam suos electos

receptionem
reprobationem
etiam damnationem

175
in hac vita multiplicat p[er]ire eis multas tribulaciones
mittend[um] ut p[er] h[oc] purgent[ur] a suis delictis et non
nullos deo op[er]e p[ro] suas p[er]nitias q[ui] ab h[is] cessare
nolunt p[ro]bet dare in reprobum sensum ac in obstina
cordis irrevocabili tradit[ur] p[er] multi p[ro] p[er]p[et]ua vitam
q[ui]a ducit et carnalia delectamenta que cito p[er]issent
etna t[er]neta et d[omi]nacione incurrunt que finem ha
bere non possunt

Et p[er] d[omi]n[us] p[er] q[ui] p[er] p[er]ta m[er]ita p[er]uat h[oc]m[en]t[is] d[omi]n[us]
fili[us] d[omi]n[us] efficit cu[m] filiu[m] diaboli et h[er]a culu[m] p[er]ita
maligni et ad c[er]nu[m] tradunt cu[m] etna p[er] p[er] m[er]ita

de mal q[ui] fa
et p[er] m[er]ita

Opta stulticia et miseria e[st] p[ro]p[ter] voluptates carnis
desideria t[er]neta etna gaudia p[er]de et etna t[er]neta in
curr[unt] vid[et]ur h[oc]m[en]t[is] de s[er]v[is] quib[us] digne d[omi]n[us] d[omi]n[us]
quis exp[er]iat sufficiat quata sit stulticia q[ui] t[er]neta mi
seria summa bona p[ro]p[ter] de p[er]re infima bona auide
quere etna gaudia fastidire t[er]neta auide conu
p[er]it[ur] pro p[er]ipit[ur] p[er]nita infinita p[er]d[er]it et ma
la etna m[er]ere hec richard[us]

De p[er]ta mala h[oc] p[er] p[er]ta d[omi]n[us] p[er] d[omi]n[us] d[omi]n[us] sap[er]e p[er] p[er]ta
q[ui]o p[er] d[omi]n[us] imp[er]ia et imp[er]tas e[st] d[omi]n[us] p[er] p[er]ta q[ui] p[er] p[er]ta
p[er]ta et h[oc]m[en]t[is] h[oc]m[en]t[is] p[er] p[er]ta p[er]ta Aug[ustinus] de p[er]ta et p[er]ta
nisi e[st] vnu[m] radice[m] cuiusd[am] fructu[m] aliu[m] plantat[ur] no[n] p[er]it et p[er]ta
na m[er]it[ur] roma vi d[omi]n[us] p[er]ta m[er]ita et p[er]ta de p[er]ta
q[ui] p[er]ta et macula ac p[er]ta h[oc]m[en]t[is] abh[or]ribiles facti s[un]t i[n]iquitatis
et p[er]ta s[er]v[is] aut math 18 ve illi p[er]ta que scandalu[m] veit ab
etna p[er]ta p[er]ta et d[omi]n[us] etna[m] malignitatem

De origine peccatorum

Deus est a
mod in ope

peccati originem suam
et mod in ope

Suggestione que fit p diaboli
delectatione q fit p carnem
consensu fit p spiritum
defensionis audacia q fit p elatoz

Eisdem etiam 2 modis peccatum consumat in ope

et modis ope

Quis

p em p am latet agitur
p mo in consensu an oculos hominum
peccati ad consuetudinem vici ad ducitur
vltro obstina de impere de peccationis duntaxat

Ista dicitur in Gen. 1. mo sic dicitur

mod peccatur peccati in corde
in corde nam suggestio delectatione
audacia peccatur fit ei suggestio p aduersum delectatione

p am consensu p spiritum defensionis audacia peccati
culpa ei que tunc merito debuit extollere dicens
elevant si quis eleuando supplantat. tunc et illa pmi

homo rectitudinis hostis antiquus hys 2 modis peccat
na serpens suavitatem delectatione e adam consensu qui

requisit consensu culpa p audacia noluit h 2 vob in hua
no que quidam agitur qd actu in pmo parte nostri ge

neris non ignora Serpens suavitatem qd oculos mala hosti
odib hominum latet suggestio delectatione e qd quasi car

nalis sensu ad verba serpentis mox se delectatione subit
assensu vob ad mulierem pposita p bunt qz du caro in

delectatione rapit delectatione a sua rectitudine p pibz istomat iudicia
et iustitiam ad culpam confiteri noluit qz vob p pibz q pando

a veritate dinguat vob in ruine sue audacia nequissimi
duat Eisdem et 2 modis peccati consumat in ope
nam latet culpa agit p mo an oculos hominum in consensu
restiti apertur de hinc ad consuetudinem ducitur ad opem

Deus est a
mod in ope

Deus est a
mod in ope

Deus est a
mod in ope

quoz vel falze ppe seductioibz vel obfra mife d'ppe
 rapoz emittitur. **H**os itaqz modos p'ca qui vel in
 oide latet fut vel p'atenter in ope p'p'etantur
h. Job considerat ait. Quare no in vulua motu su
 vulua q'ppe p'ca e' hoibz culpa latens q' oculis p'
 atoz co'cept' et reatu suad ad in teneb'z abscondit
 h'ly ex v'bo no statim p'eny. A vulua epit ab v'bo
 cu' p'ato que in oculo comisit. h' etia in ap'to comit
 t' non emib'eat. Quare ex ce'p'tz genibz. Cu' iam de
 uq' sua no' ofundit in iniquitate eade' etia' ammiculis
 p'p'one q'sue' ^{uis} roborat. Cu' genibz p'atoz fouetur
 vt q'rat dum culpa q'sue' ^{uis} p'omat' vt v'uat. Cur
 latet v'beibz. Quia du' p'dire culpa in v'su ap'et
 nimia vel falza ppe diuile misericordie vel ap'ta mi
 sera depeationis p'asat vt co' neq'q' ad co'rectionem
 redat quo vel factore sua' p'ca sibi inordinate stimulat
 vel h' q' fact' inordinati' p'om' dat. Et notad' q' culpa
 cu' in v'su venet ei animo etia' si ap'eat debilis resse'
 q' quot v'beibz p'ca frequetatioibz astru'it q' tot vinculis
 ad m'orem ligat. **O**riend' q' q' illi tres modi p'ca
 factu' obligat. p'ca v'bo diffialit' em' dat' ^{q' d'ca t' mod' p'ca t' mod' p'ca t' mod' p'ca}
 nos' puella in domo iuuen' e' p'ca de p'p'ulibz autem ^{congr' e'}
 lazaru' resuscitauit. Adhuc quippe in Como motu' h'act' q'
 latet in p'ato. iam q' e' p'ca eductio' cuius iniquoz o'p'z
 ad v'adidiam public' p'p'etationis ap'ertur. Sepulture
 vero agge' p'untur qui in p'p'etione neq'te etia' v'su co'
 suetudinis q'uat' h'z hos ad v'ram imp'ratu' reuocat.
 q' p'leu'p' diua' graba' no' plim in oculis h' etiam in
 ap'to iniquitatibz motuoz et mole' p'ca consuetudinis
 p'f'oz respectu sui luminis illustrat. **P**ro' v'bo motu'
 redemptoz nos' discipulo' in d'ca agnoscat. n' cu' s'isitat

multa p'ca
 mod' p'ca
 q' no' in v'bo
 motu' su'

q' d'ca t' mod' p'ca
 t' mod' p'ca
 t' mod' p'ca
 congr' e'
 v'bo diffialit'

quod motus
autem appetunt

quia difficile e valde ut is que p a dsum male cosue
radimus etiam ad vltm adulantm lingue expiunt a me
tes sur motu r uocatur. De quo et bene dicitur. Omne
mortuos sepelire mortuos suos. Porro motum sepelint
cu patores potorem fauoribz pmit. Quid de aliud
scire q occide si qui pntem laudibz psequunt. et tunc
sub vltor suor aggr abscondunt. Difficile e emeda
pctm qd lingue puoru homi nutritur. h. Fregl

De casto
et temperato

De vigiland e ut pntis extrior mapre byz. a mor
ditio mntu custodia. r cogi del illiare pmo codi ad
uicentis valde nrm e ut respigat. qz cogit duo
bz vig modato visu r malo cogit de pctm ortu
h. De h. Fregl magis e. Paul mag dep dnt
e aiaz meam sic dnt. Vesum sequitur cogitatio
cogitatioe delecta. delectatione consensu copisio operto
operatioe consuetudine consuetudine nactas necessitate obsti
nato obstatione deputatio de pta. Quia diana h. Fregl

De casto
et temperato

periculosum e multu z in pnti tupa. no istud h. Fregl
ab illatqz a cor a cogitatioe. In qz h. si nescit. e motus
pctm. si oia h. pctm e consuetudine pntem. quia
valde difficile pnt consuetudine repugt. h. Fregl

Fogi pna delectatione pnt delecta qz su qz d actione
actio consuetudine consuetudo nactatem. h. Fregl h. Fregl
ho implicat qda catho vicoz tunc ita ut ab ea e
nulli neqqz valeat nisi diana gra manu uacris app hen
dat. h. Fregl h. Fregl pctm si pctm e consuetudine pntem
facit ab illo facile ab h. cum labor r surgitur. h. Fregl
male consuetudine repugt. h. Fregl

De casto
et temperato

De peccatis mortalibus

1099

Peccata mortalia sunt septem sicut in his videlicet
superbia, ira, acedia, avaritia, gula, invidia, luxuria.
quod insinuat mala committuntur. Item
quod unum peccatum nascitur ab alio quod sic apparet. Superbia
quod vult omnes precellere, dolet si aliquis ei equatur.
Et ex ea nascitur invidia, quod dicitur quia de fratre fratris
atque cui invidet, id est ex eo nascitur invidia, quia ei se non potest
vindicare. Item ex ira nascitur acedia. Acedia vero est
solatio, quod non facit amari. Acedia autem quia in temporalibus
habundat magis, est et gula. Gula vero est vitium
repletionis de fratribus, spiritum in libidinem, et ita generat
luxuriam. Item quod unum vitium mortale nascitur ab alio.
Sed nonnulli doctores dicunt quod ex superbia primo nascitur ma-
nus gloria, et gloria in invidia, et sic cetera vitia se-
quuntur, prout super positum est. Primum quod dicitur sic dicitur.
Et superbia nascitur in manu gloria. Superbia enim vult ab
omnibus laudari, ut possit ab omnibus honorari. Et hoc autem
invidia, quia dum laus appetitur eadem alij invidetur.
Et hoc iterum ira, quia dum manus est aliena felicitate, toqueretur
et ira autem acedia, quia dum manus inordinate turbat, dicitur
bonum in fastidium ei vertitur. Et acedia vero avaritia,
quod dum turbata mens est, et nullam materiam consolationis,
sentit, foris eam per avaritiam in terrenis quaerit, et avari-
cia quoque gula, quia quod congregavit avaritia, gula de-
pascat. Item dicitur plerumque esse gulosi, sicut ille qui epula-
bitur, quod dicitur plerumque. Et gula autem luxuria, quia vitium
et genitalia vitia sunt, et continentem membrorum sepe
confidit vitiorum. Et hoc unum vitium sibi ipsis committit
quasi cathena conficitur, quia peccator ligatur, et ad in-
fernum trahitur. Hec ille

178
De superbia om̄ viciaꝝ regia

Superbia vt dicit Aug. e p̄cip̄. elipsoidius appetitus
Superbia vt idem dicit mouet om̄ib. i. superbia dicitur
q̄ illis non estur inferiorib. i. ne illi exequatur. paucib.
qua ei equatur. Vnde cla. animi e viciu quo q̄ pati
non vult prorem vel parera

Superbia dicitur p̄cip̄. dicitur p̄cip̄. triplici rōe. p̄cip̄. eaz. i. viciu. dicitur
q̄ inturitur in om̄i p̄cto. q̄ in oi p̄cto inuictur. Superbia epl̄.
di. qui est quedam cā parati. Ita aut̄ dicitur e au
sio a cōtorque in om̄i p̄cto e. vbi p̄ponit bonu cō
mūibile bono inōmutabili. quia sic s̄ caitat. alie
virtutes nihil sunt. ita sine superbia alia vicia ni
hil sunt. abstrahē superbia 7 habebis gr̄as. quia super
bia resistit. humilib. aut dat gr̄as. 1° quia p̄cip̄.
fuit p̄ctoꝝ. h̄ em̄ gr̄e peccant. dyaboli in celo. et
p̄m 7 hō in paradiso 3° q̄ nascit ex ea alia vicia vt
sup̄. Ceterum est

Superbia epl̄. b̄.
Superbia epl̄. b̄.
Superbia epl̄. b̄.
Superbia epl̄. b̄.

Superbia cord̄ e q̄ in oculis sup̄ hō 7
magna e qua sapus orat dicitur. Superbia
tolletia oculor̄ meor̄ in dext̄is in
Superbia oris vel lingue 7 2 cartana d̄
et 7 q̄ hō nō solu maḡ de se scit si
est loq̄t. vnde p̄cip̄. dicitur d̄. v
misa labia dolo. 7 h̄. maḡ.

Superbia op̄. et 7 q̄ hō aliq̄ agit vt
magna apparat de q̄ it̄. Superbia
nō habitabit in me dicitur. nec 7
Superbia h̄. et 7 q̄ hō vt gl̄io s̄
apparat p̄cip̄. se ornat vestib. 7
Superbia. nō in veste p̄cip̄.

Itē p̄cip̄. sunt q̄ ad im̄dū tā mōt̄e p̄cip̄. a d̄no rō
nali aut̄ s̄t̄. p̄cip̄. s̄t̄. loq̄. op̄. t̄p̄. dyaboli.

pdicatio. huius et eius conversatio. locus quia ex p[ar]te
corp[or]is q[ue] dicitur sumit[ur] temptat[ur] q[ue] iniquitat[em] p[er] dicitur q[ue]
edificat et eius conversatio quia informat h[uius] i[st]i qui;
sensib[il]i[ter] d[icitur] humilitatem operatur in a[n]i[m]a. Dicit
en[im] a[n]i[m]a vita est corp[or]is ita d[icitur] vita est a[n]i[m]a. Et sic
corp[or]is motus: q[ue] p[er] q[ui]z sens[us] n[on] vegeta[ta] a[n]i[m]a
motus e[st] que p[er] h[ec] d[icitur] n[on] humilitat[ur]. **6° 1°**

Et q[ui] vita a[n]i[m]e d[icitur] e[st] et sine g[ra]tia dei ac bonis opib[us]
a[n]i[m]a v[er]e n[on] p[ot]est ideo supbia valde fugienda e[st].
et detestanda q[ui]a p[er]a est que p[er]uat h[on]or[em] g[ra]tia dei z
effectu boni op[er]is v[er]it[ate] impedit et inficit. Unde,
d[icitur] d[omi]n[u]s. **Supbia inuicia e[st] in me et deditur d[omi]n[u]s in a**
a suo suo ego arguente[m] supbie gratie p[er]uato est
Et Zamigis Iusto dei iudicio om[n]is ei auferitur g[ra]tia
Dum inuicias qui motib[us] execrabilib[us] supbie
obruitur et tumore. **Et iuxta Damascena** Nulla
virtus nulla actio elucescit poterit cui qu[am] minima
scintilla supbie dinoscitur inherere. **6° 2° Damasc.**

Vigilandum e[st] q[ui] con[tra] viciu[m] supbie q[ui] o[mn]i statu
et conditionem ho[m]i[n]u[m] solet inuadere z temptat. Et sic
culures nouiter conuersos et etiam uispos. **In hugo de**
claus[ur]a a[n]i[m]e. Supbia e[st] que secularis possidet z retinet
nouiter conuersos uocat z ruocat iustos ued[er]e ty
tat et illudat. In secularib[us] apparet in nouit[er] co
uersis notatur et in religio[s]is quandoq[ue] latet. In iudi
atur secularib[us] ut in p[ri]mo deprehendat op[er]e. Reli
gios[us] uero insidiatur per gloriam laudis hu[m]ane
Dunt[er] uicij nonnulli qui p[er] cordis elatione alios quidam
supbia cogitatio deprecant. Et si aliqui aliquos et t[er]ris
ueneratur in t[er]ra tamen in p[ri]mo cordis in sua cogitatione
se a[n]i[m]a p[er]ferunt. **De quib[us] d[icitur] d[omi]n[u]s. Et dicit**
Dei iniqui p[er] uocem cordis elati cunctos quos circumit

liber p[er]uat ho
m[er]it[us] q[ui] d[icitur]

Et statu[m] et
d[icitur] inuad[er]e
supbia

De h[uius] d[icitur] et alijs
p[er]uaserunt

De superbia vicio

De vniuersis cunctisque conditionibus sit hinc p[ro]ph[et]a b[ea]t[us]
 res[er]u[er]e studeat, et mox ut o[mn]i ce[re]p[er]it ab se[m]de se[m]stinet
 ne su[m] negligent[er] admittitur q[uo]d vsu in corde rebo[re]tur
Quo d[icitur] Et mox sic d[icitur] P[ro]m[iss]io superbia ab ip[s]a mox e[st] radice
 secundum q[uo]d ut cu[m] libenter dicitur tunc vigilans abscondit
 ne vsu rebo[re]tur. Dignale em[en]d[atione] quib[us] in se inu[er]sata sibi
 deprehendit quia nimis h[ic] viciu[m] q[uo]d magis patimur tato
 minus videmus. Sic ip[s]e superbia in mente sicut in oculis cali
 go generatur: quod hoc se la[us] dilatat eo vehemens hinc
 angustatur. P[ro]ph[et]a ergo aliter in p[ro]d[ic]t[is] q[ui]t[ur] et cum se
 vastus extendit opp[ro]p[ter]e mentis oculum fundus claudit ut
 captiuus a[n]i[m]e elationis typpus et pati possit et t[ame]n id q[uo]d pa
 tiat[ur] videri non possit. **Gregorius**

De peccato superbiae

Prima e[st] cum homo a se ip[s]o estimat se
 habere quod habet
Secunda sunt ip[s]e
 de se superbia
 si h[ic] q[uo]d h[ic] de se ip[s]o datum credit suis
 in mentis h[ic] se accepisse putat
 et iactat se h[ic] quod non habet
 et quod actus de peccato singulari vult videri

Not e[st] modus tant[us] **Et** Et mox sic d[icitur] Quatuor q[ui]
 peccant sunt quib[us] d[omi]n[us] timor accipere d[omi]n[us]t[ur] h[ic]
 aut ho[m]i[n]i a se ip[s]o h[ic] se estimant. aut si d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]
 h[ic] se sub h[ic] mentis se accepisse putant. aut certe cu[m] se iactat
 ceperint de h[ic] que non habent. aut de peccato actus singu
 larit[er] videri appetunt. ho[m]i[n]i h[ic] q[uo]d habent. **Gregorius**

De peccato superbiae

Curio sitati mentis leuitate u[er]ba leti iactantur.
 singularit[er] arrogancia[m] presump[ti]o[n]e[m] p[er]
 cat[er]a[m] de se ip[s]o simula[m] q[ui]t[ur] rebellio lib[er]tas.
 peccandi consuetudo peccandi.
Suffocata istoz sic accipitur homo p[ro] superbia[m] de inu[er]s[us]
 cui deb[et] e[st] subiect[us] homini cui debet e[st] par[us] et homi
 ni debet e[st] inferior. Sic p[ro]mi q[ui]da[m] d[omi]n[us]t[ur] sui inu[er]s[us]
 nam p[ro]mi cui deb[et] e[st] par[us] **Et** alij sui inu[er]s[us] que sit ho[m]i

superior duo vltimi determinatur que qm ad inuicia q de
indicate fit h^o dicit quia superiores qm in deum re
quidant si mediante proximo

Grad^{us} aut vocantur quia a mozi fit p^ossio ad manig
pms em mala standi peoz r ascendendo inuic q vltimig
e p^ossing vñ inuicia que e respectu parig est minor
Ala vco que e ip^oia superior e maior si illa que e ip^oia
de e magna qd et talit ip^oia qm ordinatur.

In p^oia de
a gradus

De vitanda s^obia de ab h^o s^o s^o. Vitanda e nob s^obia que
eram angelos valuit deope. p^onomag^o et homines disti
pae S^obia et angelos demones facit habens aut sanctos
angelos similes reddit h^o s^o s^o

De vitanda
s^obia

h^o valde miser e pulvis q q h^o cu sit pulvis e cinis post
puluis in pulvere redigendi p^ont se i^o de suo p^o vitium
f^ore si alios eleuat De h^o s^o s^o quid sup^obia cinis et
pulvis cui^o coep^o culpa cui^o nasa misera. vñe pena mo
ri angustia e Cogita vnde venis et erubescas vbi es et
ingemisce. quo vadis et contremisce. h^o s^o s^o

obusign^o h^o s^o
i sup^obia

De vana gloria

quid sit vana gloria

Vana seu inanis gloria est inordinatus motus animi quo quis desiderat quod exultentiam ut alios suo honore prelatat

Quomodo se habet vana gloria

Est autem vana in se superbia et vana gloria in qua licet utrobique sit appetitus gratie exaltentur tamen superbia appetit si magnum mirum si vane gloria appetit in ore aliorum apparere et laudari ab extra. Qui igitur hunc deo desiderat bonum quod agit pro hoc non hominibus sed pro ipso deo placere studiat. Ps. 138

Qui bene agit et pro hoc non deo sed hominibus placere cupit intentionem faciem deorsum premit: ille enim solummodo deo si utriusque studio placendi deo bonum quod ex hiis facit habet.

Quomodo vana gloria

Scilicet si bonus homo faciat causa vane gloriae etiam mercedem se punit teste h. Hieron. qui ait Quicquid egredis causa vane gloriae in malis tuis si quam laudem queris divina amittis. Et Augustinus scilicet dicitur est ut bene vivamus si a laude de arduum si hic laus querit illic invidia amittit. h. c.

Et quidam quod sunt nonnulli religiosi qui pro contemptu auri et argenti suam paupertatem vili pretio habent pro vana gloria venalem faciunt. Vn. Bernardus dicit est ut qui auri et argenti contemptum et neglectum illis gloriosis sodibus intrinsecis et thesaurum paupertatis vili pretio populari auri venalem faciunt. h. c. Bernardus

Quomodo vana gloria

Secundo quod querat laudari in ista vita si omnis gloria vniuersalis et religiosi inter in conspectu debent esse non est. Vn. Bernardus dicitur modo vestra velut lauda in ista vita. Scilicet laudari appetit quod ad deum non reuertitur pro futuris. Vn. Bernardus gloria putida puluis et sud nequius suo usurpanti sibi gloria domini sui gloria omnis gloria sanctorum intro non foras est. h. c. Bernardus

Quomodo vana gloria

Tunc quod pulsa vana gloria ad memoriam redit mala acta quae deum fecit et dissipant se puluere. Et est et alius huc viciosa pestis in corde coquiescit. Vn. Bernardus si bene fuerit agitur et ad memoriam mala acta uocantur ut deum auctore culpa agnoscat. nam de bono opere animi luxet unde

etiam veda Quia vane glorie melior causa non potest esse
 ut ad conspectum nostrum redeamus nosque pulvere & cinere
 anima et si quid homini nobis inesse deprehendimus non nobis
 si deo ascribamus h' veda Et idem ambrosius dicit
 nisi qui agimus et propter vane glorie aliquid debemus
 abstrahere et propter aliorum voluntatem nominum apud h' ambrosium
ut h' ut dicit Christians in aliorum coram gita vana ascri
 dit desiderans apparere hominibus aut aut intelligit quod dicit
 ut ille non propter homines fecisse videtur quia quod dicitur
 passio carnis est quod elegit iudicium rationis est h' Paulus
Et fulgentius h' in opibus hominis si te laudet humana lingua
 tu laudatus a solo deo considera sic fiet ut dum laudatus
 ab hominibus non quiescat deus laudet in opibus tuis
 Respondit quod propter temptaciones vane glorie hominum quod dicitur
 propter propter adferri potest non est obmittendum si huiusmodi
 vana cum metu pullaverit fortiter est resistendum De h'
de peccato potest ut dum aiait finit per predicatorem
 acquirimus humana laus non aliqua honoris incrementum
 intentio queratur quod si vltro oblati honore nolentibus
 ingratum massam est ut in paucissimo cordis sub dicto
 discipline pede calcatur et velut venenata serpens in serpo
 suggestione capite utrum sentiat ne nos quod abest in certis bo
 ni operibus calcantem morde possunt Et tunc ob id est aiait vlti
 tas querenda si ut reuera strenui bellatores dum nosmetipsos huius
 diaps dixerit ad incedo elationis telo protrahit propter nos
 ad fortiter agendum sancte exhortationis verbis exortamus sic
 miris nobis duplex mercedem acquirimus dum propter caritatem of
 ficio quod propter propter nostris impedimus bellum labor ortum
 que respiciendo vincamus Et quo valentior uti impugnetur
 eo nobis completis parata victoria primis annulatur h' de da
pro pro qua cetera cum se laudari intelligit de huiusmodi que ipse non ha
 beret neque adferretur vero laudatur de bono quod forte ha
 beret in nra humilitate fauore a se repellit student unde
h' Anna Cum humanas laudes proferunt suscipit contemere

quod de rebus
 quod de rebus
 vana gloria

de opibus
 gloria non est
 obmittendum

de laude
 bonorum

cum se laudari possit de eo quod in se non est nullatenus
 adque sit illud sibi commorari. Cum vero laudari se coepit
 de bono quod se fecisse habet cogitatio nihilominus quoniam in se est
 factum veritatis curat a se repellit iaculum favoris. Dicitur ergo
 iam deo et dicitur gratia dei sed id quod sum **h. 1.**
liberatus igitur ut boni opera et gratiam nec tu per illa
 favore hominum regamus si soli deo qui inspecto e videtur
 placere studeamus nec de nostris viribus precudamus ne for
 te hoc quod ab aliis accipimus amittamus. **h. 2.** etiam quod ab ipso
 habemus curamus ne per nostram negligentiam perdamus illud de
 quod nondum habemus regimus humiliter ut habeamus
 Docendum quod per ysaac albarus dicitur quibus in mundis mor
 tus est huius suspensio ad sitatibus quibus mundus est huius nequit
 immortiam suspensio si vacua gloria moti ut turbantur
 seu etiam tristitia occupantur

vobis a
 vobis gloria

110

Inobedientia. Contemptio. Insuperbia. Inplena.
Comitia. Preuentia. Porosio.

filii inanis
 glorie

Inobedia e suo plato in inuitis non obedie ne in super
 videtur quod fuerit si fuerit mandatum
 Contemptio velle vici in clare et per hoc appare
 facta est quod est enunciat boni sua ut laudabilis appareat
 Insuperbia e quod dicitur vel facta sunt malu de se de se videri
 Porosio e quod quod noua dit vel in uenit ut laudetur
 Comitia e animi motu quod moue quod ad actum se huius non huius
 Preuentia e quod est vici quod vici de se vici vici facta habentur
 Inplena e autem maius ex contemptu obuiare // **proportio**
 Inuentio e debita inuentum maius in inuentis
 Porosio e quod quod hominibus in e per uobis appare
 Docendum quod studium proportionis solet esse ut quod sunt abscon
 diti et hoc quod non sunt hominibus in motu sunt. **h. 1.**
 vobis etiam hoc quod sunt in notescit alijs fugiunt **h. 2.**
proportio. motu. de. studium. proportio. et solus ut et quod sunt

proportio

psumat et h' qd non sunt hoib' innotescat. q' mensura
 sua p' ephatione trasant ut p' se alios actioe noie
 ostendant. refugit videri qd snt et an oculos hominum
 sup'dita quadam innocetia honestate se vestunt. Cuius
 con' oes veritat' sancti no plun gl'iaz sup' mo' sui dno
 no appetit si etiam ho ipm videri refugit qd e' me
 tue aut. Sciendum tamen q' scti viri morem sui carit'is
 imitatioe no nisi quendam de se ut audientes instruat
 ut ipi p'fiant manifestat et tunc in hys alia con' sice
 zitione se custodit ne dum alios a trena interioe
 exigunt ipi intine laudis appetitione me'gnt. Si con'
 p'pote qd' iuste agit ad utilitatem. p'pini hoc faci
 unt ad extentione noie sui h' Vigor

h' Simulare se iustu' z religiosum z no e' vitupabile. z. q' p'pote e' d'
in Augo Simula' equitas non est equitas sed
Duplex iniquitas rectanda

Tene Audire

Si mihi in me est mihi amare et cupere eorum que
mihi amat id est honores divitias et quia si ea
appetit invidet alijs ea habebit. Si ipse autem
in se cogitat quod si alius non habet illud in vi-
ei invidet tu non habes. Vnde cupias aliter quod si dicitur
tuo huiusmodi. Et cogit quod opus quod ipse in ali-
ari si vult salvari et tunc vindicta deus peti-
no remittit quod dicitur odium inanis vnde beatus est ab re
cordari ne sit in statu damnationis et perdit beatus quod opus
possumus et ut scideat illi qui magis est a gratia obse-
quiosus et et affabilior per hunc enim lenis cor eius
vel salus tui vult vici a malo si vixit in bono
malis quid potest dicitur memisse invidia. Quasi
at dicitur malicia sua et scriptum per perbas vicit
omnes adversarios superat. Et dicitur bellabunt
adversum te et non prevalerunt. Et resisto

Nota dicitur quod vicium invidie habet huiusmodi fibas per odium. Dicitur
susurrum deponitio fugitudo compressio mali invidie
invidentia. // Odium quippe est velle mali alicui et nos-
se beatus. Detrahit et boni alicui detrahit. Susurrum est inter amicos dis-
ordia seminare. Depressio est beatus alicui perire vel mala meditari
fugitudo est de beneficiis gratias non agere. Compressio est alicui beatus
abscondere invidie mali est advenire nomen perire perentem
invidiam est bonos successu alicui velle videri

- invidia
- odiu
- detra
- susurrum
- depressio
- fugitudo
- compressio
- mali invidie
- invidentia

De Ira

quid sit ira

Ira ut ait Augustinus est vilesandi libido
Et secundum hugo de 7 vitiis ira est irrationabilis perturbatio
subito et facili et inordinata ut vbi est signum
dehinc et plimam facit verba gustu
Dicitur comitio que rursus fouet

de iracundia

Ira dicitur mansuetudini et patre domi nec homines videntur
sicut fons oculis sic ira est cordi

de ira

Intra si quis dicitur ira

1° e quida pmedita alioy que pnt occide ta vborz q
facit et emuoz ut an pugna se ho ad patiaz paret ut
comms pntent velenpa q fuerit ad pmissa

2°

2° e qone' or' tardo z amissam flama' in corde suffocari
nisi euaporat' pmittatur increscit et alios accendit na
adh' duo opia de h' em' 28. facit ori tuo custodiam

3°

3° e qm' se ad alia nego' quib' se occupet alia tardo vel
loquendo v' sic oblitiscit' temptatous sue sic q' vult extinguere
igne' subtrahit sp' pnt' adent' p' 26. Qu' deprecant' ligna
extinguetur ignis

4°

4° e vicia qua ho ezubescit discipline et honestatis dis
pendia pati sic et' tior' tepmit vane ut p'q' in suis
a dno castigat' q' no' z'mur' mirat' ne forte peora eis in
feratur h' h' p' tior' huang' q' tior' tior' aut amor dei

quid sit

Quia e' assuefacta stati cum sentitur comoto admittit
consilia prudente ppendendo q' officiat z nocet ira
q' ledit q' factis confundit fama' alios scandalizat co'm' q'oz
sp'm' s'emo' effugiat tomentis meretur Et q' nihil pro
faciend' v'isando nisi q' d'phama' malum' sic cogit
q' no' sine adu'sitate vinit Et quarta sancti p'uk'z
et doming' ihesus pro nobis h' i' cruci' q' 10. 10.

de ira
de ira

Nota q' opz m'ete valde ee quietam que ipm' d'um
vel d'um' e' h' q' graz' ff' in se suscipe debz' testeluzo
qui sic dicit. Nichil quietus nichil purus ea m'ete debz' ee

que in dei habitaculum preparanda e. Ita vero cogit
at metum valde perturbat et inquietam facit in tali
cordis seu mente spiritus sanctus dedignus inhabitare. Unde et
h. Gal. 5. 17. Unde una cum pulsat turbat spiritum sanctum non so-
lo quod eius imagine dissipat sed imagines dyaboli hoc est
collocat quod multum dissipat deo. mansueti et imago dei
est in nobis tranquilla fuit. si illam ira dissipat que
multum turbat. Quare et dum quietudine mentis tollit
spiritus sanctus ibi non requiescit. h. 1. cor. 14.

Quia sub bono Quia qua impatiam operatur et h. 3. viscosa et impia
in bono et in bono

alia qua zelus format et h. 3. mitoria si
atque suos in dissona et tunc dicitur prosequitur fuerit Nam
si zelus ire defuerit nec doctrina sufficit nec omnia opes-
centur et non plura malos si etiam nonnulli bonos ad
malum inuertet. Unde Cyprius si math. Tranquillus si non fuerit
nec doctrina proficit nec iusticia stat nec omnia opes-
centur. Itaque qui cum ira non nascitur peccat. patia est iratio hoc
vicia seminat negligentiam nutrit et non plura malos
sed bonos ad malum inuertet. h. 1. cor.

Notandum quod reddere malum pro malo est fragilitatis humane
sicut fecit ioab qui interfecit abner interfectoris fratris sui
azabiel. Et reddere malum pro bono est pietatis sicut
fecit iudas tradendo dominum. Reddere autem bonum pro malo
est personis sicut fecit sanctus stephanus qui pro inimicis
clamavit. Reddere vero bonum pro bono est equitatis sicut fecit
assuerus qui mardocheum honorauit.

Et filii ire sunt hec vicia impatiam discordiam iracundiam
contumeliam inuidiam protegium malicia malignitas furor
clamosus indignatio blasphemia homicidium impa
trata autem est impetiosum animi motu non refrenat. Dis
cordia vero est aliq. dissensio quibus aduersus vicium colliguntur

filii ire
impatia
discordia

a se et in bonis opibus se exercat quia multi sunt qui regunt
 quidem cum se exercant si labore nolunt subire per christo
Et talibus dicitur sic dicitur Vult et non vult pueri recte pi
 gi vocabulo dicitur qui vult regnare et non laborare
 per deo delatatur omnia cum polluantur: deturatur anima cum
 pervertitur Et sic dicitur Et sic dicitur Et sic dicitur
 volunt: cum tamen ad te pervenire nemo sit qui nolit h' facti
 b' autem q' delationes sunt in delectatione tua v'si in fine.
 et ultra volunt omnes te finiri ac non na et imitari dignum
 cupunt si non delectatione amant quere que tu desiderat iuri
 re cupientes consequi sed non sequi h' dicitur

Et sic dicitur
ac dicitur

pona e' m'p' amantibus que da q' n' l
 p' aut bonum libet laboris
 q' s' bonu amat et comoda horiet
 que sola fastidit que dei sunt et ad
 sua alia agitur e' et festinat.

h' v'it' ac dicitur s' q' est ingratus dicitur q' tanta beneficium
 dedit q' n'q' eis obsequium fastidit debere minus

Remedia
ac dicitur

Remedia ad acidiem s' ista
 p' et efficacis e' cogere se ad ea spiritualia studia q' maxime
 fastidit et p'rim ad orationem dei p' dei gratia v'it' in obler
 tatione: Que gra si deservatur meritu' dicitur et v'it' v'it' v'it'
 Non ista aut maxime valent crebra memoria benignitatis dei
 et imitatio beneficiorum eius et bonitati corpora vera p'ata sunt
 velut gutta ad mare Ita sit libet in bona societate qui
 de deo loquuntur Et sic dicitur Et sic dicitur Et sic dicitur
 orat equo animo et p'allat sic enim cor hilaritatis et spiritus
 istius fugat Et sic dicitur Et sic dicitur Et sic dicitur
 ut vult e' laboris e' p'ata cogere se strenuo magisterio ne
 possit agere imisse Et sic dicitur Et sic dicitur Et sic dicitur
 ab uno trahat ad aliud op' bo' sit agilis docet animu
 no' quib' ac dicitur e' negliget ea p'solue ad q' p' tunc quo' omne ex
 tedo p'tinuit Et sic dicitur Et sic dicitur Et sic dicitur

Et sic dicitur
ac dicitur

In quo
capitulum
de

Aut deo intendit oratio psalle medua devoto
insistendo Aut de de tractet legi su
Ando scou aspindo disido doado
Aut p deo laboet opca pmedo apuo
capigando virtuti studendo
Aut cop mediate reficiat quiescedo dmi
endo cibando vt spm sumat

In a opata
de suo dei

And et disciplina et opy suo pnt ad sustenta disciplina
ad directioz opy ad exatatoz Asing indiget pabulo me
defiant omne re lasariat vga q regat curus op resto

De pte
amdu

And q accidit hz plimas filias et sut upo tempoz animi
Desida pigra pusillanimitas negligetia imprudentia
Intemperatio ignavia amor deppca euaga metz cu illata
Corpor animi e quo quis a bo neglyt inchoat aut uchoat
imple sustinet Desida e segnicies qua quis bo agdi for
nidat Pigra e metz inedia vel animi fatiga q quis
consumat fastio inchoat pusillanimitas e animi agustia
qua quis timet agdi metz negligetia e topo animi q
quis ming diligens e exequi quod deberet imprudentia
e metz obrembratio qua quis ming e pmet in pmedo
pnta vel futua Intemperatio e animi vitu q qd ming au
te desinit quietate vitioz vt si quis vitans auat incidat
in pdigalitate Ignavia e vitu animi quo quis in nul
lo ope adhibet de bitam ditione Rator e inep teatim
du Desidia e diffidentia de diua nra pot defecto
metoz Desidia aut metoz mat e diffidit pmo
q euaga metz cu illata e qn ha absorpt e isticia
et non habens in se vn delectetur euagat ad omia
qes delectationem

De istia etia sciend q valde pculosa e ra cu animu
occipit multa mala inducit Oratioes nuz epl e om

De pte
la cupra

De auaricia

Deus ut ait Iulius
 e inmoderatus amor habendi Et sunt de quibus auaricia
 e quilibet in satrabiles et inhonestas cupido
Et auaricia sunt noster. v. idolorum sunt. quia homo
 ephibit facere qd debet carere. si fidem. spe. et dilectionem.
 h' a auar' exhibent pecunie De h' inmoderatus sit
 dicit auaricia sunt aplos. Et idolorum sunt. quia sic idolat'
 sunt simulach' sic auar' thesauris Nam e' cultum
 idolatric libenter ampliat. et ipse tumultu pecunie
 libent' augmentat. Ite cu' omi diligetia colit simulach'
 huius ite cu' omi cura thesauri custodit Ille pro p'one ne
 idolat'ia q' ipse ipse cupit in pecuniis ille timet in public'
 simulach' ipse timet minus thesauri h' p'one.

187
 de auar'
 quod sit

Et q' auar'
 idolorum sunt

Non q' auaricia no' plium e' in appetitu auri et argenti
 in omi b' reb' que morditate cupunt' debet intelligi

no

De auaricia quippe no' in p'lo arg' et auro vel in
 nimis. si in duob' reb' que cupunt' morditate intelligit' e'
 ubi cup' vult plus o'mo quisp' q' fatu' e' h' aut auaricia cu'
 p'ditas e' cupiditas v' imp'ba voluntas est. Ergo imp'ba vo'
 luntas om' maloz q' causa

De eodem dicit Abb

Quis cupiditate ligatus e' huius vicioz e' p'it' q' in pe'
 tud' q' sit cupiditas questu' t'm ob' auri et argenti si om' rei cu'
 in lib' in qua voluntas tua p'ndit' h' p'f'at

Non e' ut au' huius vicio vult' resistat am' p'ualcat qz
 que auaricia possidet h' sat'au' d'm' h'is n'q' p' v' h'ug'

auaricia re
 ligat' e'

Quare v' imp'ba similes e' p'f'is cu' p'f'at' d'no' i'au'it
 n'q' d'no' sat'au' e' sic et si d'no' thesauri e' p'f'ig'ent' in auar'
 h' d' d' Seneca. pecunie op' imperat' non h'uit. Pe'
 cunia si v'it' saas' antilla e' p'f'ic'is d'na' si e' p'ca' h' h'
 h'uit' necesse e' ut temetip'm aut pecuniam volem' h'
 beat' hoc Seneca

Amouda e' q' cupiditas v' d' ad
 h'ere valem' p' cu' q' v' d' d' h' auar' n'ro' al' in h'ere no' va'
 longu' cupidi' a nob' q' om' maloz radice' abscondam' h' q'

De avaritia

Per omnia se relinquere et sub alteri quisque vivit unde avaritia
et in nullo sui iuris est ut religiosi boni

Libere confidere deo pro legibus dimittere et laqueos
avaricie et paupertatis voluntate et libertate sua
periculose acquirit in labore et plerumque confusione
cum dolere amittitur et nullo sermo est dicitur sic
est dicitur in me cupiditas sic amiserit in me cum fa
meliam diu colligit cito amittit et
confidentia de deo qui non dimittit in se spera

Videtur enim de tribus indubitanter sperandum est a deo
quibus qui proiciunt sua scilicet quia aut
procurabit boni necessaria

Post tria
speranda

In parte vni de viciis in superbia

Quod subitum corpi dabitur in opolatione spuali
super magnam gloriam in celo meretur patienter
tolerata pro christo spualis penuria et reseruo

De gula et p^o de eis p^o b^o p^o p^o

De p^o b^o
gula

Sicut ante debetum tempus et post comedere nimis impetu voraciter dicitur nimis se implere et sumere plusquam necesse est nimis lauta et questita que res hec gita nutrit auaritia sic per uindictam h^o intell^o debet affectu deuotionis obuia et fugiat, agilitas ipsa et et sonus inducit ex nimia repletione

Sicut p^o p^o sufficit bono voluntas ut nolit ante vel post comedere quod sit conueniens In fine tam non est lex posita, cum 2^a vplis e disciplina uicidie ut modeste se habeat et temperate refrenet sic ostendit quod nimis festina et immoderata refrenatio gnat et nimis nutrit et ex effragio at uincit 3^a et 2^a p^o e non hie un possit gula satisfacere un qto qd paupior tito h^o min^o excedit et peccat h^o e fm t^o d^o d^o p^o d^o

prima p^o qua dicitur nos qd et qto ming supata fuerit tunc ualidius fut etia uicia q nos et nos debiles q ea p^o gulam uicium mors in orbem un et 2^a d^o p^o p^o p^o p^o gulam temptant q p^o p^o alyo uiciorum q qua ex confidare q alyo tunc q hie durat 2 qm t^o facta e sit q non fuerit huc inuicem ex toto

De uindicta
et gulam

Gula ut dicitur b^o Aug^o e immoderata cibi auditus sic fm hugo de s^o v^o est immoderata appetit^o edendi h^o gula vorax edacitas nax similit non contenta De vicio gula d^o p^o ab mors sp^o nax Gula e p^o p^o p^o p^o delinax delectantur auditus delectationis fons lib^o d^o Gula e aboy sacitas p^o fomatoy tribula uo ventris uicula est castitas Qui sum ventre fouet 2 nutrit et contendit p^o p^o vicia fomatoy similit e uolenti cum oleo inuicem ex tingit Si p^o p^o p^o p^o christo ihu

De gula

angusta et vita sua ambulat. angusta ventre mens
umantibus orat vigilat et sobrius non abstinetur vis reple
tu. id est in mensis alimentorum ut dicitur ad re
fectores. affert in mensura modum mensuram iudicium porculum
libens et reges domi scilicet et arcti non cessat memoriai.
et penitus aut abstinentibus aut superabundantibus aut sapere magis
humile facit h. p. c.

Quis modus vi
am gule temperat
sunt b. g. g. g.

Aliqui uero indigent tunc primum
aqua uero non potant si cibos lauciores quibus
aliqui cum quilibet sumenda sunt parati cum
eandem expectant aliqui quibus cibos et tunc
agunt si in ipsa fortiter sumendi mensuras
refectores expectant non magis uis et abier
tu est ab eis qui desideratur et tunc ipso asse
tunt desiderant de tunc primum

quis modus vi
am gule temperat

Notandum quod hoc quod vni est mensura debita hoc alii est
excessus. Vni mensura non consistit in cibi quantitate
sed in amplexu qualitate
h. b. g. g. g. Quia sunt in cibo consideranda vis quado
si cibi peccatis hora et mensura ne ubi aut
et horam aut ex mensura aliquid sumamus. Petitionem
comedit adam et expellitur ex hora primum et a
patre maledicitur populi uero israhel ad populi coram
ante vltima mensuram et occiditur h. g. g. g.

de mensura cibi

quis modus vi
am gule temperat

Notandum quod in usu profissimorum ciborum non est culpa
si in imoderato appetitu. Vni dicit Aug. frui etiam potest
ut sine vicio aliquo cupidinis vel voracitatis profissimo
cibo sapienter utatur. sapienter autem dicitur dicitur gule fla
ma in viliis ardeat. Et sanis quis mallet more
domini pasci vici quod lentacula more esum aut ordo
more inuiciorum non propterea continet nos nisi sunt
plerumque qua vilius ab alimentis esum in omnibus

quis modus vi
am gule temperat

190.
tudo metus e subusio ratiois Immodestia e corporo
superfluitas inhonestas e lauitoria frivola que re et o
periam dare illis sapula e excessu in cibo ebrietat
e excessu in potu Insipientia est statutu puenim in
comede Inuidia e feda oba et turpia opare In
moderata e aboy nimis appetitio Vanitas e ociosa
vba e pomore proficere

Regula dicitur comestatio et ebrietate et sic loq
do pancia opponitur comestatio et sobrietas ebrietati

quod sit luxuria

De luxuria

Quod est et invidiosus

Desiderius veniens luxuria carnis et mentis p[er]stitutio
Est etiam luxuria in omni corpore de p[er]stitutio libidinis
nascitur

periculosa
luxuria

¶ It[em] h[oc] p[ar]t[em] e[st] valde periculosa quia
h[oc] facit plusq[ue] extra vicia m[en]te qua[m] a p[er]t[ur]bat
et enervat ¶ h[oc] h[oc] i[tem] d[icitur] de alijs q[ui] vult m[en]te
te atq[ue] enervat q[ui] cu[m] aliquis ad luxuriam affectu or-

dis inclinatur ¶ h[oc] h[oc] d[icitur] de s[er]v[is] luxuria e[st] insidiosa
caris p[er]iculantia. Dicitur veneni impot[en]tia luxuriam
massa potio que h[um]an[um] corp[us] debilitat et vultu am-

per luxuriam
est periculosa

ni robur enervat ¶ h[oc] h[oc]
¶ Unde i[tem] d[icitur] e[st] vilit[er] h[oc] vicio q[ui] nihil sit de vicijs
adagion[um] quidam libido cum p[er]vales ¶ h[oc] h[oc]
¶ felix fuit hom[ini] q[ui] libidinem q[ui] libido sensu
dominatu[m] vastat corda mortalium

De detestanda luxuria h[oc] h[oc] ¶ Cum luxuria m[en]te
infecta solit[er] cu[m] ho[m]i[n]e excreat in illu[m] bonu[m] cogite
p[er]mittit amor cui umbra p[er] insuperabilis e[st] q[ui] ex t[er]ra
recedit dicitur et p[er] copiam v[er]o inopiam patitur
amq[ue] vile effeminat et exopta passioe qua[m] susti-
net aliud cogite non sunt o[mn]i[um] ho[m]i[n]u[m] nature co[n]suet[ud]o quia
natis vult corp[us] enervat. zardor, p[er]turbat inge-
niu[m] ebetat nec ratio p[er]tinet impetu dicitur ¶ h[oc] h[oc]

per luxuriam
est periculosa

¶ Unde i[tem] d[icitur] q[uo]d insuperabilis i[n] q[uo] corp[us] ¶ h[oc] h[oc]
¶ ¶ Et ar[te] luxuria i[n] q[uo] corp[us] p[er]tinet, eius similitudo, qua[m]
ad ip[s]u[m] h[oc] testatur ¶ h[oc] h[oc] sit dicitur luxuria est
pestis q[ui] cu[m] g[ra]vena h[oc] similitudo ¶ In g[ra]vena cu[m] sit t[er]ra
sit dolor fetis vult co[n]suet[ud]o vult p[er]flama p[er]vicio
sit luxuria fetis p[er] infamiam vult p[er] co[n]suet[ud]o p[er]vicio
p[er] concupiscentiam luxuria e[st] pestis o[mn]i[um] m[en]te da

nosior q̄ corp̄ emuat aiaz cōmādat fūm̄ p̄dū p̄p̄
offendit dēum amittit De eod̄ est d̄c̄ h̄c̄ 20. De
fūm̄ lupina cō materia gulari cūq̄ flūm̄a fūm̄a cūq̄
fūm̄a p̄m̄ De fūm̄a colloquim̄ cūq̄ lūm̄a infrūm̄a cūm̄
cūm̄ mōp̄a. fūm̄a p̄hēma. h̄c̄ fūm̄a 1.

De gūm̄ate istū amūm̄ d̄c̄ illūm̄ fūm̄a mōp̄i fūm̄a
cūq̄ p̄ cūm̄ mūm̄ d̄c̄ tēplūm̄ d̄c̄ volūm̄ 2 tollim̄ mēb̄y
d̄c̄ fūm̄a fūm̄a mēb̄y mēp̄i. Et fūm̄a d̄c̄ eod̄. O gūm̄a
libido que nō solūm̄ mētrē effemīnat s̄i et corp̄ emuat
nō solūm̄ maculat aiaz s̄i sedat p̄p̄na sēmp̄ illā p̄dūm̄
et ardō 2 p̄p̄lūm̄a cōm̄itatur fūm̄a 2 imūm̄dīa sēmp̄
fūm̄a d̄c̄ ut p̄m̄tūm̄a h̄c̄ fūm̄a.

De mōp̄a cōp̄
vīa fūm̄a.

Hoc vīa lupūm̄ q̄ facit amūm̄ mōp̄i quia qui p̄m̄o et
lūm̄a amōe adēt h̄c̄ talis mētrē ac corp̄ languēsit et
iō mōp̄i quēsit De Prosiq̄. Qui dīlectīōe p̄na estuat
p̄p̄dūm̄ mētrē 2 corp̄ estat De maligni sp̄s q̄p̄ d̄
ōm̄i p̄tō gaudēt cū nos lapsos in aliq̄ vīa itelligēt
tū magis d̄ fūm̄a d̄c̄ letantur quia hōc facīm̄ vāldūm̄
q̄ aīa vīa corda 2 corp̄ hōm̄ occupat et vastat De
d̄c̄ glo. Cūm̄ demones d̄ om̄i p̄tō gaudēt p̄p̄m̄
tū gaudēt d̄ fūm̄a 2 p̄dūm̄a.

q̄p̄ vīa
amōe estat
h̄c̄ fūm̄a.

p̄m̄ frequē mēdīa mōp̄i De d̄c̄ d̄c̄ d̄c̄ sp̄m̄
d̄c̄ cūm̄ ulcēbra 2 lupūm̄ fūm̄a mētrē mētrē valēt
q̄ si fūm̄a cogit̄ q̄ eod̄ cō nō loq̄ p̄ vīa m̄b̄y
saturēt 2 i fūm̄a mētrē cōm̄itēt De fūm̄a
2 q̄ hō d̄c̄ fugē occasīōes h̄c̄ vīa fūm̄a lūm̄a
mūb̄y 2 oīa alīa q̄ mētrē d̄c̄m̄ p̄m̄ ad h̄c̄ p̄m̄
De fūm̄a h̄c̄ d̄c̄ fūm̄a. De aliq̄ vīa p̄
cōp̄m̄ p̄p̄lūm̄a h̄c̄ fugīōne app̄m̄ q̄ nō p̄
mētrē vīa Et h̄c̄ d̄c̄ d̄c̄ d̄c̄ 2 lupūm̄a si
q̄p̄ h̄c̄ capū nō abō solūt in isto tā gūm̄ 2 p̄p̄lūm̄o
p̄ hō nō p̄ vīa n̄ fugiat nō p̄ fūm̄a p̄dūm̄
h̄c̄ cūm̄ dōm̄t abīnētra 2 remūm̄ h̄c̄ h̄c̄ d̄c̄

De d̄c̄ d̄c̄
lupūm̄a.

*De mōp̄i
2 lupūm̄a*

Concupiscentia

Lezan e q ho d pmo motu cu titillat in seipo i frac
anq p mhat met ad delectatōes z p m gteu de p
de vno gule qd e qdda carumetu lupone sic de hōnd
q adoz libidinis p alij paua occasioe exatatur: et nisi
illio reppuat subito to copz occupat qtuat vit z iand
p ome carum modicu titillat dem delecta iurpi met
maculat ad epim z copusum puitatis si met spugnat
It q gula sine ebrietate occasio sit libidōis testat hucul
dicitur vnt mezo estuans cito spumat in libidōis vnt
em et genitalia vnta sunt et vna aliu sponstrat: ex
vntate enim mebroz sequitur. cop dca u

no

peccat
lupurus
foire

fornicatio Adulterium
Incestus, stuprum
Raptus, sacrilegium
Vniu q natura
Fornica e dgr
h met vntem
vduarum et
adulterium

adulterium
incestus
stuprum
raptus
sacrilegium

Adulterium est alieni thori violatio
Incestus est consanguinitatis et affinitatis abusus
Stuprum e virginum illicita violatio
Raptus e cu puella a domo patris educit vt cupit in vxore
Sacrilegium e quo conuicta deo facta leditur vt in religi
osis et deendis et sacis ordinibus et in qis qui emise
runt votum continentie

vniu q
natura

Vniu q nax e quo nalis usus cocundi pntitur: Quid
ta malum z detestabile e vt non de facili nominet
qz pctm bōdome seu q nax dne viciū supat h flagitū
mors e corporū. interitū aīam pūm scūm de corde e
yat iuturore dyabolū int dicit omia maculat oīa
polluit, et nihil purū aut mundūm ee pmitteat ex
tūm a deo sepat et dyabolo cōiungit

libe lupum

Rōndū q libe lupū sunt iste vit impudētia
metū. Inconsiderato Inōstata. Amor sui pūpū
dū dei affectū pūto scūli. Depertato futū scūli
Impudētia est in extriorib' signū luxuria xmostrē

impudētia

102
Cata mentis e' inconsidera motus et infini q' p'm d' inconsidera
Purg' in opere luxurie tota ratio absorbetur
Motus ista 7 ad cogitadu 2 q'sideria' me' illud ne istud inconsidera
Amo sui e' q' qd' desiderat longa vita ut expleat voluptates suas ad sui
Papitatio est qua quis papitatur currit ad carna' papua
Ponit se p'iculo motus propt' luxuriaz facienda' papua
Odiu dei e' qd' fit cum de' abstrahit se et punit eos odiu dei
qui sequuntur carnis delicias ad quas idiat luxuria
Afectu' p'ntis seculi e' appetit' honoru' dimittit' s'nta afectus p'ntis
his solitudin' 2 h' q' que luxurios' h'o sine sui o'sequitur seculi
Deppia' futuri seculi est diffidentia glorie vel venie deppia' futuri
consequendi. hoc e' filia luxurie consumate seculi

Qua dicitur p̄ta sint q̄ mortalia z p̄ d̄ bit
Qua dicitur p̄ta q̄ sint p̄ta non gloria
Qua dicitur p̄ta q̄ sint p̄ta non gloria

petm d̄
duplicit
p̄ta sine p̄ta q̄ laus appetit sic facit
ut q̄ opa b̄o d̄ h̄ic sine operat ut aliqd̄ lux
h̄ale v̄q̄ pecunias r̄ ab h̄oib̄ q̄ se q̄ valeat
z r̄o op̄ d̄ i q̄ laus appetit p̄ sit q̄ h̄o
b̄o op̄ d̄ opa ut laudat suoz caput ab
h̄oib̄ z sine am̄ t̄ol̄t lapat in eandem
laude z suoz p̄ d̄ d̄ta z im̄ia d̄ta oes

Qua dicitur sine laus appetit
Sic p̄ta sine q̄ quadrupla sine laus appetit p̄ ad
vita d̄ male in fr̄m̄ sic Cammel se laudat
p̄ p̄t̄ v̄t̄i t̄ aliqd̄ p̄ualem v̄t̄ e gloria dei vel edifica
p̄t̄m̄ sic paul̄ se com̄ d̄avit ad h̄oib̄ z p̄t̄ luc̄m
d̄uare sic ph̄s̄i q̄ d̄uab̄t̄ d̄mos viduat similitud̄m̄ loḡa
oies z p̄t̄ act̄m̄ alib̄ p̄ta veniale sic q̄ q̄ laudat vult
eo q̄ veniale in laude d̄lectetur q̄ e p̄uidetur i aut̄
d̄t̄ p̄t̄m̄ z e mortale p̄t̄m̄ z est veniale

Qua dicitur sine laus appetit
Sic z i q̄ vana gloria p̄t̄m̄ mortale d̄t̄ r̄o op̄ d̄ p̄ d̄ laus
appetit p̄ h̄o p̄t̄ si tripl̄t̄ q̄ laus q̄m̄ r̄atur
p̄ opa ill̄ta q̄m̄ p̄ q̄ q̄ d̄a alia q̄m̄ p̄ opa v̄t̄m̄
si p̄o s̄o sic e tale p̄t̄m̄ quale e ill̄ta si mortale vel veniale
si p̄o s̄o p̄t̄m̄ veniale v̄t̄ h̄ic d̄m̄p̄t̄ vel v̄t̄ p̄o s̄o
d̄r̄t̄m̄ si talia d̄ se sunt inordinata v̄t̄ sunt om̄sio
mortalis p̄t̄m̄ q̄ m̄ber̄ oib̄ m̄t̄io ad capiend̄m̄ aut̄
p̄t̄m̄ z s̄ilia sic e mortale p̄t̄m̄ si z m̄do d̄ z si laus
qūt̄ p̄ opa v̄t̄m̄ h̄o z q̄m̄ z appetit laudat aduiḡ
d̄t̄ v̄t̄m̄ t̄m̄ s̄o d̄t̄m̄ in aut̄ vel p̄t̄m̄ q̄ d̄m̄
d̄ in q̄ d̄ d̄ aliis op̄ibus v̄t̄m̄ z t̄m̄ z veniale p̄t̄m̄ vel
laus e sine p̄t̄m̄ p̄t̄m̄ p̄t̄m̄ op̄ v̄t̄m̄ z operati ut p̄ si
d̄t̄m̄ s̄o v̄t̄m̄ se t̄ol̄t s̄o s̄o h̄o d̄ta oes vane glo
ria z p̄t̄m̄ mortale q̄ t̄m̄ in h̄oet ei v̄t̄m̄ v̄t̄m̄

Quando Invidia e peccatu mortle

Invidia e peccatu mortle qd cu invidia qm
femigiu sit dolor de alieno bono qnat dicitur cu
quod emulatur si congruenter veitati qm vob nihil
e qm n mortle peccatu Tame d qd e qm q peccatum
mortle pt ee veiale mgtu vel in p motu consistet vel
e rator suu trahitur

peccu mortle

Quia vel q p motu e q na vrmes sit dolo de alio
quida natly invidi sut r h nullu q p boz e
atu cu nullo in nra sit pitate

Dolo de a
luo bo est
q duple

Vel q p motu qm sit qm appetitu su ope
delectat tali passio afficit r q veiale pty
Vel e acty voluntary delectat et h fit
e ho volu r delectato aio admittit r o
sicut vno invidu r e mortle peccu
Vl tñ p pty e e ror suu vt qm dolo
surg e e ca bo sic qm dolo qd de bo tpali
altri q vidy r redudat in dntm au illig
vel est in dntm committit et dolo tal
bonu e qz mag bonu e appetendum

o-o

De ira qm e peccu mortle

ira qm e peccu mortle qd huiusmodi si e motu animi cu
atq ad peccu pccati in fridntal aut motu qna cau
quod uritat r cogitat malu ad choz p. It at si te p q
rmissi affectu q p p q que no dolet de malo p p v gnud
de bono cu si sit cu indifferet r no e peccu mortle si e imp
ficio cupit r r actualis impatia abs appetitu videtur
talis motu etia delectat e veiale peccu qz h r completa ror
re r e ipata cu appetitu videtur h r p lat qm em ia
e e p na sit in melioribus i q b h m p h m gtime motu na
p p qd p sut turbulenti r n e peccu cu sit motu natly
p p e ab appetitu delectato r tñ e veiale sicut alij p m
motu qm e a volu r delectata r tñ e mortle peccu

q r p p
moile

de p h o i a

q̄ amara est
petm̄ mortis

De invidia q̄s̄ ē p̄m̄ mortis

De invidia q̄s̄ ē p̄m̄ mortis. In eo suo ḡne
accidit z veniale peccatū q̄ s̄m̄ dicit̄ invidia z etiā bonū
dicit̄ q̄ s̄t nō oppositū cōt̄ s̄t facit dūm̄m̄t̄; fuerit cōt̄
tūc i q̄ s̄st̄t de p̄m̄ veniale. Nō q̄ t̄dū velz motū
nālis z nullū ē p̄m̄. Del ē motū affectū cōst̄tū de
ope p̄uāli laborioso z ē veniale peccatū. In v̄cō t̄dū
redundat i om̄s̄ dōz q̄ s̄t m̄tia saluti vel obmittitur
ea ad q̄ tenet quō. Vt ē hōs caritatis p̄solū ad q̄ obli
gati s̄r̄a sacros ordines p̄ceperit t̄ z p̄m̄ mortis. V̄
V̄cō s̄c̄ invidia que est h̄ticia de bono p̄p̄i z p̄m̄
mortis in suo ḡne imp̄m̄ ḡna cōt̄ q̄t̄ ad dilectionē
p̄p̄m̄nata accidit q̄ ē h̄ticia boni sp̄ualis d̄m̄i z p̄m̄
mortis ex suo ḡne in q̄t̄m̄ ḡnat̄ caritati quātū ad
dilectionē d̄i et hō vel s̄t̄at̄ in oib̄ p̄m̄ q̄ s̄t̄ mō
lia ex suo ḡne q̄ motū i p̄f̄cti in quē talia p̄ctorum
nō s̄t̄ p̄m̄ mortis q̄ s̄t̄ absq̄ deliberatōe rōis
V̄cō talis motū accidit s̄r̄ p̄m̄ venialia. V̄cō est in
v̄cō p̄f̄ctis p̄t̄ ex i p̄f̄ctio motū accidit salū in se
sualitate p̄t̄ h̄ q̄ nullū ē ad v̄o p̄f̄ctis i q̄ nō ma
neat aliq̄ v̄tr̄m̄ t̄q̄ carnis ad p̄p̄m̄. H̄z q̄ affectū
animalis ita p̄uālet rōi ut ex deliberatōe hō h̄tetur
de bono sp̄uali z d̄m̄m̄m̄m̄ s̄t̄ talis motū est
p̄m̄ mortis. H̄t̄ōs̄ s̄i aut̄. Q̄d̄ q̄ s̄t̄ ex om̄s̄
sione boni vel difficultate agḡ d̄m̄m̄ bōm̄ d̄m̄t̄
in deprecationē t̄c̄ iā accidit ad p̄m̄ i sp̄u s̄t̄m̄
est q̄s̄ t̄dū ita crescat q̄ est d̄m̄t̄ in t̄dūm̄
v̄t̄e in t̄m̄ q̄ im̄iat s̄bi manū t̄c̄ iā s̄m̄lis ē
ut iude qui laqueo se suspendit

De om̄s̄ dōz
ex t̄dū q̄ s̄m̄t̄
h̄m̄ia saluti

40

De gula quae est peccatum mortale

Quando gula est peccatum mortale

immoderata appetitio edendi quod potest esse et modus si ubi est
 solum appetitio cibi et hoc unum est peccatum mortale et delectatio in cibo
 consequens unumquodque ordinat contra delectationem si quod unum est peccatum
 naturaliter quibus non est malum neque demeretur et si appetitui naturaliter
 idemque appetitio delectationis et voluptatis in cibo hoc est veniale
 et si est ibi transgressio precepti ut cum aliquo sine necessitate pluit ut
 unum ecclesie vel religiosorum comedit cum eo hoc in suo
 ordine sit prohibita sub precepto scilicet peccatum mortale et si
 appetitio comedendi est cum libidine ut qui nimio et finali
 affectu inheret delectationi ubi et nimis inquirat se
 et hoc est et peccatum mortale De gula dicitur in libro secundo de virtutibus
 que consistit in concupiscentia immoderata si ergo immoderata
 concupiscentia in gula sit a fine ultimo sic gula est
 peccatum mortale quod quod contingit quando delectatio in gula inheret
 hoc in tantum quod patet esse agere quod preceptum dei ut delectationem
 hoc assuequatur si vero in vino gula intelligatur iordis
 nam concupiscentia tunc fit ad finem ut potest quia
 nimis concupiscentia delectationem in cibo non tamen ita quod peccata
 aliquid facit quod legitur dei et est veniale peccatum et in libro

no

in quibus dicitur de gula
secundum philosophum

De vino et ebrietate

De vino et ebrietate sciendum quod culpa ebrietatis consistit in
 immoderata et iocunda concupiscentia et usu vini vel aliorum po-
 tuum qui inebriant potest hoc autem ebrietatis genus esse voluntatis
 uno sic quod mensurat potum esse immoderatum et inebriat po-
 tate et cum mensura vini solitudinis et potest esse si potum et
 nec est dicitur inebriatus fuisse
 Alio si quod preceptum potum esse immoderatum non est et
 istud cum potum inebriat et potest esse cum veniali potu
 et quod quod bene adicitur potum esse immoderatum et in-
 bari potest tunc magis vult ebrietatem incurrere
 quod a potu abstinet et talis dicitur ebrius et sic
 ebrietatis est peccatum mortale quia volens hoc et suum
 preuat se in sensu rationis

De triplici
ebrietate

De triplici
ebrietate

De luxuria quae scilicet est peccatum mortale

Luxuria ex suo genere est peccatum mortale quod est in appetitu
 non inchoatibus. Incommoda vero luxurie distinguitur in modum
 per se autem appetitum consistit in primo motu tunc est veniale peccatum et in
 se habet in delicto et licet non in opere velit peccare et est mortale
 peccatum et in appetitu in opere uti quod velit carnaliter peccare si
 autem appetitibus utitur peccatum mortale in modum et non solum
 tunc videtur si passim videtur et utitur et peccatum mortale in modum. De
videtur mulier ad concupiscentiam quod secundum Augustinum non est vitium
 si plene appetit libidini tunc autem dicitur ad concupiscentiam quod si ali
 quod videtur mulier ut se pulchra et vultus non peccat tunc nullum
 a solummodo est et videtur. In modum et in stultitiam ut autem est
 mulier peccat per libidinem licet autem ea familiaria collata et
 quod mortale peccatum in modum vocatur ab apostolo quod tunc videtur ut in oscu
 lis et plebis et tactibus et lascivis et in mortale et tunc tunc quod
 tomage et talia libido accendi per nimiam appetitum ad quod
 et tunc mulier peccat mala inchoat et inchoat. Secundum tunc non
est peccatum tunc est libidinis et osculati ad se non peccat mortale et
et autem concupiscentia peccat in opere uti in modum peccatum lux
uriam in concupiscentia et matrimonio

Concupiscentia
quod est peccatum
modum

non hoc

Respondendum quod ex appetitu mulieris causa concupiscentia in appetitu
 scilicet quod dicitur motus sexualitatis et hoc non est peccatum si materia
 operis est virtutis si autem ista per rationem si autem tenetur per delictum et non
 sunt absque consensu tunc est veniale peccatum si autem per se consistit in
 tunc mortale et ante est peccatum factum vel signum. Et de tali consensu
 dicitur secundum inchoatam et inchoat suo De Augustino non est
peccatum nisi quod videtur non tamen si in peccato nisi est appu
erit vel acceptare Augustinus

De peccato
libidinis concupiscentie

fit se fidem ppen et p pstone nō solu corpōsi et
 mētō. Sua et ymagines adora' eū rīcipiā q
 habendo non in eū credendo vel p' oīa dilige' vel
 sacra offerendo qz h' cōt ydolatriā ep'a'
duē p' adora' s' oīa latra | vī' Dulia fit suo de de duob' p'p'
z Dulia | bet latra 67 adora' oīa

prima clausula ostendit iudeos et p'ianos ydolatrias
 qz deos hnt alienos p' dēi quā messā z autē
 Cāram machometū. Cōn scanda' si non faciagti sculp
 tūe faciūt herētiā qui non credūt in deo n' qd' de yma
 gā' et fantasia cōfringūt. Cōn tōā faciūt mali
 d'ustia' qz sup' b' colit similitudinē eū. q' s' in celo
 d' sup' nā s' oīa diligit prelatiā; Auari colit simili
 tudinē eū qz que sūt in t'ra. voluptuosi colunt simili
 tudinē eū qz que sūt in aquis hoc est delicias

Secundum pceptū ē Nō assuās nomē

di tū inuamē. Nō mābis p'ullo s' phibe' inuamē
 tū qd' sit s' cā z purus. vī' cū q' nihilo inuāz s'ul
 s' inuāz assūt nō d' inuamē qz p' s' cā nouit s'
 nā uolūtate z aut cōtēnit. Tūb' mod' p'cat. quē
 i' p'urio vel inuādo q' q' p'at. vel inuādo illatū. vel
 ueniendo cōtra inuamēntū.

de 10 p' ap' 1

197.
De quinto precepto qd est Non occides hęccepta
te prohibet homicidium si ipse quis motu suo qd proximo
suo e sit ad tu ut uia. si quis ut otuiba. sine opib
ut passio et morte. // Distiguit homicidium qd
no dicitur uerz qd dicitur capitale. et iustitiam qd dicitur spuale
homicidium spuale duobz modis fit uno obmittit ut
cum quis uidet aliu in eadem uia et no subuenit ei
iustitiam dicitur cum occidisse. Alio fit obmittit et hęc quibz
videt s. odiendo qd dicitur ut 10. d. Quis odit fratrem
sui homicida est quz ore s. detrahendo qd e au detrahi
occidit in qstia illis qui audit detrahoz in q primz
uincit et bona fama. quz ope s. malo e qd aliam
occasione ruine pstato et tur dicit in pstatu. occide

De sexto precepto s. Non mechaberis In illo s. m.
Aug. prohibetur omnis illicitus concubitus et illo
zu membrorum omnis illicitus usus

De septimo precepto qd est Non fuerit facies ubi
secundum Augustinum prohibetur dicitur otreda
rei aliene e qd cupiditate

De octavo p̄cepto q̄d nō loquū̄ p̄ p̄i tūm
falsūm testis ē. Aug. p̄hibet de nō cōmētu orū
q̄ q̄d p̄ falsūm orō ledit p̄i. Et sūm eūde p̄hibet
ōne gēnū mendaciū. Et est

De p̄cepto
mendaciū

De mendaciū s̄ p̄ncipalissimū q̄d nō q̄z q̄z nōle
officiū sūm q̄d p̄ d̄st. in
p̄ccōsūm q̄d d̄lectat. Et verūta
Indidit in hō p̄cepto t̄atūtas veritatis t̄pē nō ē. s̄
cōt̄a z opōrtūtas facit q̄z t̄atūtatē esse l̄tā

De nono et decimo p̄ceptis q̄m sūt nō cōcupis
cōp̄ de p̄mi tui. Nec desirabis uxorem eius. nec
fūm. nec anallā. nō bonū p̄ asinū. nec oīa que illiq̄ sūt

Duo p̄hibet h̄ s̄ Cōcupis cōmū in uxore p̄mi
cōcupis cōmū in uxore p̄mi
Nā ad h̄ duo mapū inclūt nā d̄rup. Ad unū p̄t
q̄nūtoz sūc inesse p̄ccōi. ad aliud p̄t q̄nūtoz
sūmūq̄ nōmūdū h̄ nō p̄hibet appetitū q̄ cōcupis
tōne s̄mūtis vel a p̄ncipalitatē d̄lectatōz q̄ q̄z
est q̄ cōcupis nō sūm in nobis s̄ p̄hibetur ap
p̄ctūz qui est ex cōsensu ratiōz q̄m ad h̄ duo d̄
tūm t̄ p̄m t̄ d̄. ubi p̄hibet vniūsalit̄ om̄nib̄ cōcup
p̄sēntia male voluntatis zc̄ aliene

Non q̄ sūt adhuc plura alia p̄ta mox

lia q̄ p̄dicta sūt q̄ numerat ab aplo ad ro. p̄
s. p̄solita. viciu q̄ nāz. iustas. malicia. p̄nacia. auaricia. y
neq̄tia. iudicia. homicidū. cōtēnto. dolū. malignitas. susurrā.
Xtērio. cōtētia. sup̄bia. clā. iuricio. maloy. inobediētia.
insipientia. et m̄posito. sub i. adiungit illos. qui sūt sine
affectu. abs̄ fide. et sine m̄ra. et subingit q̄ talia agunt
signi sūt morte. s. etna

De ad galat. 7. De q̄busdā faciōibz sic agit. Nāq̄ ista
aut sūt opa carnis. q̄ sūt fornicā. inuidia. lingua. auar
cia. p̄ ē. p̄doloz. furtū. veneficia. inimicitia. cōtēptio. et
inuidia. m̄. m̄. Dissimulatio. sicut inuidia. homicidū.
cōtētia. cōmissatio. et h̄c s̄ilia que p̄dū vob̄ sūt p̄dipi
quia qui talia agit reḡm̄ dei non consequit̄. Et quibz
colligi possit. p̄dā cō mōtia. quia dicit h̄c. facientes
non posse consequi reḡm̄m̄ dei

Intelligētia horz rōnd q̄ malicia ē q̄ aliq̄ dānum
imponit alicui. Neq̄ia ē temeritas q̄ quis audet q̄d nequit
Vel neq̄ia ē impetātia sui. Insurratores sūt qui int̄
amicos discordias seminant. Inuides maloy sūt qui
nomi. genz mali amicos. inueniūt. verbo vel facto. In sup̄
cōtē sūt nō discretos int̄ bo. et malum. p̄posito
habū. et massi. quia cōposito corp̄s indicat q̄bitum
mētis. sine affectu. idz sūt dilectio. et p̄m̄io. Abs̄ fide. et
idz sine socie. et p̄a. sūt oī m̄ra. quia nō cōpaciuntur.
miseris. Inuidia ē que ē q̄ nāz. Impudētia ē in
pudā. sine p̄p̄e sūt q̄ et unā. et aliqui p̄tinent
Dissimulatio sūt. q̄ aliq̄ p̄tō facit in carē. sicut h̄c sūt
que sūt dicit h̄c. sūt. cōtētia. assidua. cōmissatio. s̄ s̄ilia
Veneficia sūt in cōtēntiones. cetera viciō. vicia. s̄ p̄ia. et
ep̄la. p̄missa sūt opposita

contempti a nobis. nos sic in vita hnat sic et in morte custo
 die si boni alij in nobis iument Ad Custodiu dng ocs
 dilige se. p. in morte quid facit nisi ho q ho se tam
 pte se dimittit sic vob suis viba inadem e doming
 adunat Et ipse e qui q se diligetibz pugnat et pote
 na adusary nostri fuerat ut dicitur Deu. xij in signa
si custodieris mandata mea q ego p. p. vobis ut di
ligatis deum deum vrm dng dnm ocs vrmros vros,
 et nullu stabit q vos qz nant miseru mo ista audie
 nobis deum in benefa sibi amae. Noluit ad i. oculos
 apere et q mo dnm cogit appie qz De. x. pena
 oculos aperit qz culpa claudu. Na de talpa di qz
 tpe q vinit oculos non aperit. ita vob ob hac causa
 eam oculos no hnt confabiant si sub tra f. d. t. i. a.
 diligit nec de ea comedit qz vult qz neci d. f. i. a.
 expauescit si in sola morte oculos apert in q modibus
 apert no modicu deliquit. // Deo bono dng no e con
temtu q nos in vi gsuat et in morte se adunat sed
p. morte p. i. a. et conat Et attende oho qua
 no p. i. a. de q bo que tu fecisti si sua bo. et sua do
 q tibi addit et io magis a nobis amad. quod illud
 no diligit q cu te de iusticia d. a. n. e. possi te ex pte
 sola ad bo ta iusticia et ta sublimia. introduat qz di
lla hnt. Quibus non vidit de q abs te q p. i. a. d. i. b.
 g. i. b. l. e. v. p. p. a. d. i. e. San. ij In dilectio me q
 loquitur in p. p. i. a. morte surge amia mea de labore
 ad requiem p. p. e. et veni de captivitate ad liber
 tum ei h. p. e. n. t. i. s. qz malu ledens d. i. f. e. s. s. i. t. f. l. o. r. e. s.
 apparuerit in tra ma q bo ocs d. o. r. n. t. i. s. i. n. t. i. a. t. t.
 tibi p. o. a. t. u. e. p. i. t. t. i. p. q. p. u. t. a. t. i. o. n. e. s. a. d. u. e. r. t. q. o. m. n. i. b. z.
 malis dina false refectio no refect nisi ut delectis
 omnibus bonis bi q volueris ista habere d. f.
 ag Dominum Deum tuum diligere

De defectu mundi signatur. Est a dextro loco
vilius locus sterilis locus inhabitabilis sic etiam mundus
est locus vilius ratione malorum. et locus sterilis per defectum
bonorum. locus inhabitabilis per varietatem sanctorum.
inquit pater dicitur me fac dicitur quoniam deficit sanctorum. et
veritatis a filijs hominum. // In hoc dextro tam vili per
culpa tam sterili per gratiam et tam inhabitabili per sancto
et penuriam venit christus et dicitur ad primam inquit
et matthei primam agitur. appropinquat enim regnum

Mundus per hanc dicitur deficit et ideo est contumeliosus. Nam
ut dicitur fugiendus hic mundus est. etiam si appropinquet
omnibus remaneat. Cum ergo nos tot calamitatis periculum
set. tot angustis periculis tot defectibus agitur quod
aliud quam diligenter dicitur ego ut ipse non amemus.
si vult periculis. cum contumeliosus defectus appropinquamus in omni
bus cum periculis sic et scribitur inquit. et appropinquat
et est vacua carnis et alios et non est lux in eis. videri
motus et est mouebatur deus et collis turbati sunt. Intui
ty sum et non est homo et deus velatilis celi inisset et terra
universa variatiomibus homo vniuersus

Mundus est iniquus per hanc. Si mundus vos odit scitote quod
inimicus vobis odio habuit. qui enim maior iniquitudo et
nequam vniuersi vobis esse poterit quam in odio quod illi insurgit
in cogitatio velle. illi occidat. et veniat. in saluare.

Mundus malo dicitur 2 subiectus nam per hanc mundus a deo dicitur
si in illius mundi. nihil restat nisi ut a malo prope corpe
De a quo a deo subiectus diabolo dicitur. Et si di prope
mundus non carnis nec inisti tituli traditioe si inusta vniuersa
et volitatis malorum subiectioe. Et per hanc quod secundum quod inquit
per illi esse subiectus qui quicquid suos subiectos esse ad quoniam